

Niedoceniane poczucie wstydu

Felietony

Nadesłany przez: Marek Szewczyk

Przesłany: 17.12.2025, 21:56:13

W >wi&...tecznym numerze „Newseeka” mo&1/4na przeczytaÜ bardzo ciekaw&... rozmow&TM z ameryka&,,sk&... socjolo&1/4k&..., profesor **Arlie Russell Hochschild**. Pani profesor postanowi&,,a zbadaÜ dlaczego mieszka&,,cy hrabstwa Pike (cz&TMÜ stanu Kentucky), „ *najbardziej bia&,,ego i drugiego najbiedniejszego regionu w USA”*; masowo g&,,osowali na Donalda Trumpa? Pojecha&,,a tam, a jej d&,,ugi pobyt tam&1/4e i mnästwo rozmäw (ankiet) z mieszka&,,cami tego niegdyä bogatego (dopäki dzia&,,a&,,y tam kopalnie), hrabstwa, zaowocowa&,,y ksi&...&1/4k&... pt. „Skradziona дума. Strata, wstyd i triumf prawicy”.

Wnioski, do jakich dosz&,,a, a których esencj&TM poznajemy ze wspomnianego wywiadu na &,,amach „Newsweeka”, warte s&... przeanalizowania w Polsce. Bo jak ula&,, pasuj&... tak&1/4e do naszej rzeczywisto&,,ci. T&,,umacz&... pewn&... prawid&,,owoÜ polskiej polityki, a dok&,,adnie to, dlaczego du&1/4a cz&TMÜ polskiego spo&,,ecze&,,stwa g&,,osuje na prawic&TM. Wstyd jest najwa&1/4niejszy Pani profesor pisze o zbiednia&,,ych mieszka&,,cach hrabstwa Pike tak: *Oni czuj&... przede wszystkim utrat&TM dumy. A strata jest bardziej istotna ni&1/4 zysk – wywiera wi&TMkszy wp&,,yw emocjonalny. Badania ekonomisty **Daniela Kahnemana** pokaza&,,y, &1/4e ludzie s&... sk&,,onni zap&,,aciÜ dwa razy, &1/4eby odzyskaÜ coä, co stracili, ni&1/4 za now&... rzecz, której nigdy nie mieli, choÜ chcieliby mieÜ. Czy&1/4 nie jest to mechanizm, który powoduje, &1/4e Polacy, pochodz&...cy z biedniejszych regionäw, z ma&,,ych miast i ze wsi, gorzej wykszta&,,ceni, wykonuj&...cy s&,,abiej p&,,atn&... prac&TM, czy wr&TMcz bezrobotni, cz&TMÜ cie&,,iej g&,,osowali na PiS, a teraz na prawic&TM w og&,,e, w tym na Konfederacj&TM i Brauna? Dlaczego? Z powodäw emocjonalnych. Te emocje wywo&,,uje wstyd. A ten z kolei powoduje niech&TMÜ do tych lepiej wykszta&,,conych, lepiej zarabiaj&...cych, tych z du&1/4ych miast. A na ko&,,cu tej drabiny tych „lepszäch” stoj&... politycy z takiej partii jak Koalicja Obywatelska, czy jej obecni koalicjanci. Politycy prawicy na og&,,e, te&1/4 pochodz&... z du&1/4ych miast (jak choÜby inteligent z äoliborza), te&1/4 maj&... wy&1/4sze wykszta&,,cenie, te&1/4 s&... lepiej sytuowani, ale ich has&,,em jest „nienawidzimy Tuska i jesteämy z wami, czyli z tymi „gorszymi”. I to dzia&,,a. Zwracam uwag&TM, &1/4e przymiotnik „gorsi” wzi&...&,,em w cudzys&,,ów. Bo ja, choÜ jestem z du&1/4ego miasta i mam wy&1/4sze wykszta&,,cenie, tych gorzej wykszta&,,conych i biedniejszych nie uwa&1/4am za gorszych. Oceniam ludzi przede wszystkim pod k&...tem ich uczciwo&,,ci oraz tego, jak traktuj&... innych ludzi. Czy s&... empatyczni, czy kieruj&... si&TM ewangelicznym przykazaniem „mi&,,uj bliäniego swego, jak siebie samego”. Popad&,,em troch&TM w pompatyczny ton i zapewne zastanawiaj&... si&TM Pa&,,stwo do czego zmierzam. Wiele razy zastanawia&,,em si&TM, dlaczego podzia&,, polskiego spo&,,ecze&,,stwa jest tak g&,,&TMboki. Dlaczego jedni s&... za Kaczy&,,skim, a drudzy za Tuskiem, pos&,,uguj&...c si&TM tym uproszczeniem. Co robiÜ, aby ten olbrzymi räw stale rosn&...cej niech&TMci zacz&...Ü zasypywaÜ? Aby pogl&...dy polityczne nie by&,,y to&1/4same nienawi&,,ci&... do tych, którzy te pogl&...dy maj&... inne ni&1/4 my? I to co stwierdzi&,,a ameryka&,,ska socjolo&1/4ka mo&1/4e byÜ w tym pomocne. Nie próbujmy przekonywaÜ zwolennikäw prawicy do tego, &1/4e nasze, liberalno-demokratyczne pogl&...dy s&... lepsze. Przesta&,,my ich traktowaÜ jak gorszych od nas. Zacznijmy ich traktowaÜ na równi z nami, empatycznie. Inny äwiatopogl&...d nie musi oznaczaÜ,*

1/4e są... naszymi wrogami, 1/4e trzeba z nimi walczyć. Za wszelką... cenę ich przekonywać do naszych racji. Sprawmy, aby przestali odczuwać wstyd. Wtedy nasze współegzystowanie obok siebie w spokoju i w zgodzie – mimo odmiennych światopoglądów – będzie możliwe. „Kradnia...”, ale siła dziel... Koalicja 13 października rz...dzi już dwa lata. Rozliczanie nieprawd, owo ci, jakich dopuszcza, a siła rz...dz...ca przez 8 lat prawica, czyli PiS i Suwerenna (a potem Solidarna) Polska, nabierają rozpędu. Skala amania prawa oraz okradania państwa, napychania prywatnych kieszeni przez rz...dz...cych czy ich pociotków oraz „znajomych królika” jest porażająca. Każde o tym poczyta, mamy na szczacie wolność słowa. A mimo tej powszechnie dostępnej wiedzy o tych kradzieżach i amaniu prawa twardy elektorat PiS nie przyjmuje tej wiedzy do wiadomości. Dlaczego? I znowu amerykańska socjologia nam to wyjaśnia, piszą...c o amerykańskich wyborcach Donalda Trumpa. *Gdy siła identyfikujesz z liderem na poziomie to samoświadomościowym, a nie programowym, atwiej ignorujesz odstępstwa od normy. Dla wielu jego (Trumpa – przyp. MSz) wyborców liczy siła nie to, co robi, lecz przeciw komu występuje i czyje upokorzenie symbolicznie odwraca. Jakiś czas temu znane stało w Polsce wyumaczenie tego, dlaczego wyborcom PiS nie przeszkadza to, 1/4e partia ta okrada skarb państwa. „Tak, kradnia...”, ale siła dziel... „Tak odpowiadali wyborcy PiS na pytania dziennikarzy. Zapewne ci wyborcy uważają... 1/4e wszyscy rz...dz...cy (nieważne z jakiej opcji) kradnia...”, ale tym, z którymi siła identyfikują... to samoświadomościowo, są... w stanie wybaczyć owe okradanie. Gdyby dziennikarze pokazywali czarno na białym, 1/4e okradaniem państwa zajmują... siła politycy przeciwnej opcji, wtedy ta tolerancja dla okradania byłaby dla zwolenników PiS zapewne dużo mniejsza. Zmieniłby się przekaz. Ostatnie sondaże w Polsce pokazują... tendencję, 1/4e poparcie dla PiS spada. W Ameryce widać podobną... tendencję – poparcie dla Trumpa topnieje. Poza tym, to nie jest i nie była jednolita grupa. Pani profesor Hochschild wyróżnia trzy grupy i je charakteryzuje. Pierwsza to oczarowani – najliczniejsza grupa. Są... bardzo podatni na narrację, 1/4e kto im dumę odbiera i 1/4e trzeba ją... odzyskać. Drudzy to – wyczekujący. Ludzie zmniejszeni polityką..., którzy mają nadzieję, 1/4e kto wreszcie naprawi ich rzeczywistość. Przyjmują... postawę „poczekajmy, zobaczymy”. I wreszcie trzecia grupa – sceptyczni. Oni czują... widzą... niespójności w obietnicach Trumpa i choć ich poparcie dla prezydenta topnieje, to jednocześnie nie widzą... alternatywy. Przeprowadzając wywiad z amerykańską... socjologką... **Karolina Rogaska** postawiła w tym momencie też pytanie: „Demokraci nie mają... oferty dla sceptyków”? A oto odpowiedź: *Nie mają... I to właśnie dlatego tak wielu sceptyków zostaje „pomidy”*. Oni dostrzegają... b...dy republikanów, ale nie mają... powodu, aby przejść na drugą... stronę. Demokraci mówią... do nich językiem, który brzmi jak wykład z duńskiego miasta: moralizujący, protekcyjny, pełen zaobłądła, co ludzie powinni czuć i myśleć. Taki język nie trafia do osób, które żyją... z poczuciem utraty i wstydu. Czy nie brzmi to znajomo? Czy nie jest to wyumaczenie porażki **Rafała Trzaskowskiego**? Apeluj do polityków koalicji 13 października. Przeczytajcie rozmowę z amerykańską... profesorem socjologii w „Newsweeku” i wyciągnijcie wnioski. Nie myślcie jak przekonać do siebie mnie i innych ludzi o liberalno-demokratycznych poglądach. Ja i mnie podobni nigdy nie zagłosujemy na Kaczyńskiego, Morawieckiego, Mentzena, a zwłaszcza na Brauna. Myślcie jak dotrzeć do sceptyków i wyczekujących. Ale do tego trzeba zmienić język narracji. To jest najważniejsze! Jeśli tego nie zrobicie, to za dwa lata ponownie przeżyjemy rozzarowanie. A ci, którymi kieruje poczucie wstydu, wybiorą... tych, co „kradnia...”, ale siła dziel... „Marek Szewczyk*